

када научим да чувам сопствена леђа

Ово није обично писмо
неком тамо дрипцу
који ће ми скидати звезде
који ће ме цепати
на најситније делове
и изнова крпити.

Ово је писмо мени
када се оставим твојих лутања
и сачувам сопствени разум
од пропадања
јер нико ме никада неће волети
онако како дугојем себи.

Ово није обично писмо
већ писмо мени
када увидим да те заправо
никада нисам ни имала
јер ти тумараш ноћима
а чак и када се вратиш
свакога пута
изнова упознајем човека
отргнутог од љубави.

Зато је ово писмо
оној новој мени
која ће се родити
из бродолома шарених лажи
из пепела оне старе,
нестале с твојим последњим траговима.
Ово је писмо мени
јер једнога дана
ја ћу сигурно отићи
с првим зрацима на прозору
и твојим увек ненајављеним одласцима
и знаћеш да сам отишла

јер људи не трају
ако не умеју једно друго
а ти мене ниси умео
толико да си ме сваком зором убијао.

И зато
онога јутра
када се поново родим
сузе ће пећи
и биће тешко поново прогледати
новим очима,
али Сунце ће ипак
сијати истом јачином,
Земља ће ипак
наставити да се окреће
и моји ће океани стрпљења пресушити
као и све што те икада памтило
јер ако поново
одлучиш да одеш
немој се враћати
мене сигурно
више неће бити.

неопходна опраштања

Хоћеш ли ми икада опростити,
Кармен,
пијане уздахе
под твојим балконом
у улици кестенова
кућа број дванаест
или заборављене стихове
боје вина
што ми нечујно клизе
са уморних усана.
Ех, да си само опростила
пољупце у чело
док те грчевито држим
крај себе
јер ти имаш навику да нестајеш.
Да си само опростила речи

или песме
па да отпевам још коју
макар још једну...
Сасвим сам сигуран,
побегла би са мном.
Али, Кармен,
ми нисмо људи
већ духови
и сенке нам се јуре
кроз вртове ружа
па није ни чудо
што ти коса мирише на пролеће.
Да си само застала
и пустила да уберем још коју
бар још једну...
Сасвим сигурно,
побегла би са мном.
Али, Кармен,
ја те немам
и чак и када си овде
ти си свуда
и руке ти миришу на Москву,
а ја никада тамо нисам крочио.
Па пре него што те отмам
од олуја
питах се, Кармен,
хоћу ли ти икада опростити
пољупце који нису моји
или мирисна писма
на твој јастуку
јер, Кармен,
ја никада не пишем писма
и не знам да волим гласно
али тебе речи успављују
у ноћима када мене нема.
Зато, Кармен,
хоћемо ли икада постојати?
Сасвим близу,
испреpletаних путева
јер да бисмо сањали
прво морамо имати стварност.

И зато те питам, Кармен,
пре него кажеш да ми припадаш
пре него се насмејеш
на моје сумње,
да ли знаш,
хоћемо ли икада
једно другом
опростити љубав?

Мина Марковић

Дом

На ивици моћи
Нема ни наде
Свугде ћеш поћи
И свугде... само хук
Мук твој да нико не познаде
Ставио би снагу своју
Занавек под мач

И гле, како се повијају траве
Немајућ' снаге од небеске силе,
Где су се свиле те свилене главе
Што бејаху још пре трена ту?

Јаке су, наизглед, голијатске стене
А нема ни њима мира, ни постања
Кад кап се под кожу увуче и крене
Раствориће и челик, тежак и густ...

Па види – куда поћи и где стати?
Кад снага се црпи лако као кап
И немир је једно, тек, нормално стање
У дану без светла
Када дух је сам...

Постоји ли место где миран ћеш остат?
Ил' само бежиш у страху од мира?
Мира ком превасходи то небо живота
Што се громко руши на земаљског роба...

А гроб свој ти тражити немој!
Већ стани тамо где би хтео заспат,
Јер, ко би то знао, или знати смео,
Кад ком ће спасење, кад коме ће казна?

Анђела Деспотовић

Несуђеност (О византијском принцу)

Наћи ћеш ме у огледалу
(Носим на рубовима усана твоју тајну)

(Алфа)

Сломи ме и поново састави
Јер пред никаквим молбама неће време успорити
Не можеш вратити оно што сам била
Те ћу морати нова да се родим
Дављеник у истом мору, где лебдим
Тантал у истим зеницама, у којима се губим

(Омикрон)

Желим да те ухватим у речи
Да ти дам своје име, облик и боју
Али твоје тишине не личе на кајање кише
Ни на круну сазвезђа
Ни на нежно таласање небеских барки
Оне су нове, свеже, а ипак
Као да су одувек ћутале у мени

(Ета)

Када видим како ти у очима ниче радост
Изроде се нове и нове мисли
Све са истим крилима од хартије
На којима снови твоја слика
И угриза сета, горки траг својих чељусти
Оставља на мојим образима
Док затвори – трепавице својим слабашним телашцима
Крију сузе у којима почиваш

(Бета)

А опет, зар ниси баш ти неимар мојих осмеха?
Зар сиво јутро не поплави
Захваћено баш буром твога погледа?
Зар теби станиште није мој сан
Дрхтав, лелујав, пролазан као залазак
Искусан, жут и гладак као излазак
Једног истог сунца?
Зар нису о теби све оне бајке које
Пева моја душа?
Зар се није чежња управо због тебе
У моје груди угнездила?

(Делта)

Знај да и у последњем шаптају
Лежаће свако слово твог имена
Исписано свим звездама
Мога космоса

И зато (омега)

Уместо дрхтаја, поклони ми бар једну помисао

Ана Марјановић

Њено тело беше његова виолина

Њено тело беше његова виолина.

Био је потпуни господар васионе у њој, сваке звезде и сваке галаксије: један његов плавичаст осмех угасио би сву ведрину на оједном збуњеном лику, а на пуки заокрет прстију, она би путу судбине дала нови правац, привучена нечим у њему, опчињена толико да би за тим човеком ишла и на крај света, нестала и постала оно што би само он желео. Њен живот је, откад га је срела, постао његов, без њега, неће бити ни ње.

(Сву нелогичност и нежељеност њеног положаја искупило је оно топло унутрашње комешање, увијање, девојачко, сребрнкасто, мајка снова)

А он, он беше дубоко уроњен у њено биће, упознат са сваком могућом ћутњом и значењем исте: све је то (свака ситница, свака мисао) лежало незаборављено на обалама грозничаве, бурне свести, ту где ницаше вечити крици човекове незаситости.

Једним прстом-гудалом често је испитивао још му тајанствену архитектуру, споро, црпећи све часове овог света, враголасто, задиркујући све знане и незнане праведнике. Тада би упознавао анатомију малог и облог инструмента кротке природе, летео дуж дугог врата са танким, претанким жицама чија би свака дозвољена осет довела до треперења у грудном кошу, до цвркутавог тона и кикота. Тада, био је више него човек, више него песма: био је моћ, сирова и округла у свом делању.

(Желела га је, детиње, са вером, жарко као ручице сунца, мислећи да је могуће растерати мрак у њему)

Гледао ју је тако, слободну, голу, као нехајно залуталу у сан. Осмех је владао његовом појавом, био његова појава, а он је, наслоњен на лакат, прелазео руком преко смиреног лица своје миле сапутнице, кружећи по влажним, хладним образима.

Волео је немирне, а опет некако нежне, заталасане линије што су се, расцветане, попут малих муња, светлוצале и шириле по мекој кожи њених заобљених бокова, боје најкусније карамеле, тек благо прошаране тамнијим печатима. А ипак, сада је та богата боја испустила свој пигмент негде између његових додира, те је деловала бледо и помало крхко, уморно, сем пар јасних црвенкастих расцепа и удубљења.

(Крила је своју Венеру; шуштала би јој у грудима грличина химна, она ћутала и тражила још једну шетњу око дома пре него што му открије и те струне)

Била је веома мирна у свом миру: али рука, која јој беше на јастуку, деловала му је укочено, искривљено и болно, па је помери у природнији положај, претходно је додирнувши својим дрхтавим уснама, усхићеним од суздржаваних румених страсти.

Прстима је често пролазио кроз пламенове њене косе, па и овог трена: играо се крајње невешто, гушио их, увијао око својих сада црвених шака, да, ружа црвених, блиставих од њених сада тужно увенулих коврца. (Како би само замахнула главицом, кликтећи, смешна, ухваћена у ко зна каквој свакодневној радости! Како је само умела да буде срећна!)

Заголицала га је управо једна несташна влас и он је склони са пуно пажње иза њеног увета, зачудо нешто другачијег но што беше у његовом сећању. А тек очи! Зелене, попут кише једног тихог, уснулог дана, под којим су се двоје младих волели неспретно, страшно, пожудно. Плаве, плаве попут неба оног јутра када је његов излазак сунца садржао и руменило њеног наог тела. Смеђе, као јесен и песме које су лутале ваздухом до многих ушију, па и његових, усмерених тада само ка њеној речи. Очи, очи које се нису виделе, затвореног сјаја испод обојених капака, погледа који више никада неће обасјати његов сопствени.

(Никада нећу заборавити хаос који је завладао њом: трепериле су

јој трепавице у неверици, сузе су бежале из стакластих станова, само постојање се одузело, а свест дрхтала)

Насмејао се и тиме сломио по ко зна који пут уклету тишину, распршивши је у небројено много делова, отеравши их све у бег да не присуствују више његовом чину, тако интимном и тако прљавом:

По последњи пут дивећи се њеној осетљивости, чудећи се како нису зближени, како је та даљина остала упркос прећутно пређеној граници, спустио је још један пољубац на њено необично бледо чело са тек којом црвеном мрљом.

(Још једним анђелом ближи мртвом богу)

Њено тело било је као виолина, а он је мрзео музику.

Ана Марјановић

Тишина космоса

Тишина космоса, звездана прашина и остале ствари

Пешчаник цури,

А сви се ми понашамо као да имамо све време овог света

а не знамо ни како је настао свемир

нити одакле нам овај свет.

Не знамо чији то сат нама свима откуцава

броји ситно али хитро

а ми не објашњавамо необјашњено

јер мислимо да је необјашњиво.

Што ми не дођеш?

Да свратиш на кратко.

Да под заштитом мога крова,

од ове суморне, жалосне кише,

шапнеш ми нешто.

Колико је седам хиљада секунди

и колико је два, три, четири пољупца

за било чији живот

ионако свуда каснимо.

А што не дођеш

и не понесеш све што осећаш

све што кријеш испод тмурних очних капака...

Где је ту љубав?

Понекад те се и плашим,

а само своје срце сам појела

и суза се нагутала
и опет тако таква чекам те.
Дај да барем овог пута казальке стану
и на барем један секунд нисмо више хаос.
Ућути...
прегласно причаш,
збуњују ме твоје речи.
Заплићеш ми конце истине
која мора да је ту негде, пред мојим очима.
И гласно говорим: повреди ме.
И мислим, боље је тако.
Боље него да те заувек ишчекујем.
А ја знам, ја их познајем
све васионе што живе у теби
све звезде саткане у платну твога бића
што светле поносно као беџеви
као награде и ордени
за сваку утешну реч коју си слагао.
Све твоје галаксије,
безброј твојих галаксија,
разних имена разних жена,
разних пића и порока.
Све те планете што су ти запеле у грлу,
што бране ти нешто рећи,
и увек застанеш и прећутиш.
А све што слажеш ја окусим дупло горче и свирепије...
Но... Одају те ока твоја два сунца,
она више не сјају исто,
не горе истим оним пламеном...
изгледаш као да си уморан
од незасите жеље и неизлечиве себичности
које нас обоје прожимају,
и пусти ме, пусти ме да будем себична,
пусти ме да додирнем све твоје космосе
по ко зна који пут да се опечем и преварим,
да те опечем и преварим...
Наша срца су две црне рупе,
једно друго прождиремо,
уништавамо.
Глатко, из нечије руке у ништавило,
пешчаник цури.

Нешто налик на налив перо

Да ти траже да полетиш
шта би била твоја крила?
и сећаш ли се оне кобне ноћи
када су ти перје рашчупали
када си се давио у сенкама,
када си заспиао у јецајима,
у врисцима, у јауцима...
они се нису обазирали на твоје урлике
услед неиздрживог бола који су ти нанели,
Размисли...
да си опет
у безданом мору
неућутљивих патњи
како би испливао на површину
опет сунце да угледаш?
Желиш ли то уопште?
Примећујем да је туга као навика.
А шта ли је то у човеку
што га тера да преживи
да се врати и понови свој почетак
кад свако за себе лута бесциљно?
Тумарамо сами, уплашени
врло добро заштићени,
али неспремни на оно што чека у заседи.
Пламичак у фењеру и даље живи.
То мало наранџасто светло
што тиња сваке моје бесане ноћи
ту је као подсетник и пречесто питам се:
живим ли ја?
За мене је живот увек представљао
нешто налик на налив перо.
И све сем онога што напишем
немоћно је пред устима времена,
похлепним и незаситим устима.
Тако поколебљиво и лако обрисиво
стоји пред нама и, о,
чули смо приче о свему томе,
али ако је истина једна једина
зар би требало у то да верујем?
А лажна су сва осећања

она нас хипнотишу
и лажно је оно што је створило равнотежу у свемиру
оно чему ни име не знам!
А та чежња за слободом,
којом заробимо себе саме
и борба за живот
у којој сви гинемо,
па и ми смо сви оковани
пролазним.

Ништавило заборава
Твоји капци су прозори
неког новог света
у ком се губим.
Твоје зенице,
као ноћно небо,
сваку звезду пољубим.
Ал' сваким додиром усана о твоје
ја све више нестајем
и ту се, међу сјајним звездама,
моје постојање заувек брише,
те постајем безначајни прах у твојим рукама,
прстухват ситног песка
од кога се замак увек сруши
и недостојан твог присуства
лако падам у ништавило заборава,
у провалије свих литица твојих.
И тако случајно остајем вечна луталица,
господар твојих одавно пустих улица...
И трагам,
заувек трагам
за нежношћу твог додира
окован тмином и чежњом и сумњом,
а усне твоје боје труле вишње
и даље сањам
и трагам за њима
и оним што су ми врелог августа шаптале,
за остацима свега што смо били...
трагам,
а не проналазим ништа.

Гост Књижевне омладине ...

Опоравак

У заласку одлази прошлост,
а ти јој машеш из далека,
стојећ' на рубу ограда света,
не знајућ' тајну која те чека.

С новим ће Сунцем сванути нада,
и тихи ће немир да се роди,
и први пут знаћеш да тело ти дише,
ка нечему снажном Данас те води.

И биће тужно и сетно и нежно.
И биће ведро у исти мах.
Остаћеш задивљен својим открићем,
да живот стаје у један дах.

7. 6. 2019.

На дан смрти Мирослава Антића, у знак помена и љубави

Негде у дубини тајна нека чека,
као проглас да се јави ко је био крив,
Ниси био човек човечијег века,
ето како знам да си јоште жив.

И не у срцу, ко што воле рећи,
они који не знају шта живети значи,
жив си у Дунаву, у свом атељеу,
ствараш ново Сунце да нам свима зрачи.

Газим боса песак, стопе ми се топе,
И говорим ласти да си био јак,
овде си ти био, а бићеш и опет
лепо лети, Мико, желим ветар лак!

Морнар без кормила ти си увек био,
сада пловиш небом, мисле да си сам,
а ја знам да с тобом плови читав свет,
ти нас водиш, срећан, у звездани плам.

Опчињено носиш ову плаву куглу,
Цакле ти се очи од силонога сјаја,
Чиниш да се, на трен, заборави ругло,
што нас гура некад и до сама краја.

Спасићеш још многе својим ведрим духом,
Животу си био ти најбољи ђак,
Обавијен златним Сунчевим рухом,
Летиш, ко што рекох, желим ветар лак!

24. 6. 2019.

*Гледајући избеглицу како кроз прозор аутобуса посматра залазак
Сунца и плаче. Написане су две песме које чине једну целину.*

1.
Не разуме што му ико каже,
нашао се ту на туђем путу,
самог себе да је боље лаже,
све што има носи у свом скуту.

Гледа земљу нашу и тихо је псује,
а у оку суза му се таји,
ко то тамо његов дом сад трује?
Не сећа се јутара у граји.

Задивљено наше Сунце види,
ко да тамо друго неко сија,
он се сећа мрака и бомбаша,
у грудима туга одвећ клија.

И сад видим, плаче као дете,
Знам да мисли на своју судбину.
Осећам: жели тамо да се врати,
а поглед му сеже у даљину...

2.
Мирис траве нежно га обгрли,
док низ образ црна суза стреми,
сећањима с горчином он хрли,
за слутње човека умови су неми.

Понео је само слику своје мајке,
да у страху тмурном близу му се нађе,
Оглувеле су уши за све њене бајке,
потонули снови ко уснуле лађе.

И сад мисли љуто, шта је живот мени?
Шта сам ја земљи коју ником не дам?
Крвнички је волим, хоћу да је браним,
али немам снаге више смрт да гледам.

Опет и опет плаче, стиска своје шаке,
бије бесно себе у груди од боли,
не мрзим никог, а што мене мрзе,
бране ми да дишем, осећам и волим.

Усамљенима

Тужно је. Тужно и ружно.
Што свуда сад неко пати и самује, самује, самује.
Умом му тама тамнује.
Срцем му патња царује.

А није сам, сам и сам.
Хиљаду исто сад мисли.
Хиљаду осећа исто.
И с тугом се туже покисло.

А треба дланове дати,
дати и назад не знати,
а треба срце дати,
јер живети је и кад се пати.

И треба схватити тако,
да само си део, део и део,
нечег великог, тако лепог,
буди свестан да човек си цео.

И онда се насмеши хиљаде,
и засветли планета,
од силне радости човека,
јер сазна да део је света.

(дечија песма)

Сећање на друга из детињства

Помало волим твоје очи ко кестене,
Кад сетим се само како шапућу „мрвице“,
Образи запламте ко поред огњишта,
И настаде бајка, ту, на сред дворишта.

У дечијим очима љубав се родила,
Нашим детињством дуго се грејала,
Речи је ипак за зрелост сачувала,
Али се временом од нас постидела.

У крошње наших сплетки и игара
Доспеше имена великих градова,
У нашим биткама исувише Чегара,
Пет црвенкапа и хиљаде Сојера.

У причама тихим за лаку ноћ,
Осетим твога шапата моћ,
Али дете у мени, дете се стиди,
Не признаје да те крај себе још види.

Јана Милисављевић